

Č. 7716.

Zaměstnanci veřejní. — Řízení správní: I. Kdy je opoždění čekatele ve výkonu odborné zkoušky ve smyslu čl. V. § 2 zák. č. 547/19 způsobeno vlastní vinou? — II. Je úřad — rozhoduje v osobních věcech státních zaměstnanců — povinen, zjišťovati z úřední moci skutkový základ pro případné nároky zaměstnanců těch?

(Nález ze dne 29. ledna 1929 č. 1682.)

Věc: Václav S. v L. (adv. Dr. Ed. Perger z Prahy) proti ministerstvu financí o zpětnou působnost jmenování.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: — — — — —

Podle čl. V § 2 odst. 2 zák. č. 541/19 budou čekatelé, vykonají-li odbornou zkoušku v předepsané lhůtě, jmenováni def. úředníky se zpětnou platností od počátku druhého roku služebního. Ti, kdož z vlastní viny zkoušky v předepsané době nevykonali, budou jmenováni teprve ode dne zkoušky beze zpětné platnosti.

Dle tohoto posléze uvedeného předpisu domáhal se st-l, jenž zkoušku ze státních věd účetních nevykonal v předepsané jednorroční lhůtě, nýbrž teprve po 4 letech, 9 měsících a 21 dnech od nastoupení služby počítajíc, aby byl jmenován def. úředníkem se zpětnou účinností od počátku druhého roku služebního. Žádosti té nebylo nař. rozhodnutím vyhověno. Na spor vznesena je stížností jediné otázka, zda se st-l ve výkonu odborné zkoušky opozdil z vlastní viny.

Cit. zákonný předpis nepodává definici slov »z vlastní viny«. Třeba proto slova ta vyložiti dle vlastního jejich významu, dle něhož opožděním z vlastní viny rozuměti jest opoždění, jež zaměstnanec sám svým jednáním nebo opominutím přivodil, ač při obyčejných schopnostech a normální pečlivosti za daných okolností mohl je zameziti. K témuž výkladu by vedla i stížností dovolávaná analogie s předpisy § 1297 o. z. o., dle něhož jest přičísti nedopatření, když někdo zanedbá onen stupeň péče a pozornosti, jehož při obyčejných schopnostech lze požadovati, tedy in concreto, když mohl při normální pozornosti a pečlivosti opoždění zabrániti.

Podle názoru stížnosti bylo věcí úřadu dokázati zavinění st-lovo na opožděném výkonu zkoušky, a nesměl se omeziti na výrok, že okolnosti st-lem uplatněné nesvědčí tomu, že zkoušku vykonal opožděně bez vlastní viny. I zde dovolává se stížnost analogie o. z. o., a to § 1296, dle něhož platí domněnka, že škoda vznikla bez zavinění jiného a § 328, že v pochybnosti jest míti držbu za bezelstnou. — Stížnosti nelze přisvědčiti.

Řízení správní ve věcech služ. poměru státních zaměstnanců nezná sporných stran a jejich úkolů proces., jako řízení ve věcech práva soukromého; povinnosti úřadu správního jsou dány jeho vrchnostenským postavením a povahou sporu. Úřad správní má sice z moci úřední zjistiti všechny skutkové okolnosti pro rozhodnutí závažné; avšak tato zásada,

jež sloužití má ochraně veř. zájmů, ve správ. procesu zúčastněných, neznamená, že by úřad byl povinen pečovati ex offio také o ochranu individuálních zájmů stran a zjišťovati z úřední povinnosti skutkový podklad pro jejich eventuelní nároky. Tato starost jest ponechána stranám, a musí též strany samy nésti následky, když opomenuly uplatňovati skutkové okolnosti, mluvící v jejich prospěch.

V daném případě jde o uplatňování takového individuálního nároku strany. Různosti již shora zmíněné jakož i naprostá různost materie nepřipouštějí použití dovolávané analogie.

Pokud stížnost má na mysli všeobecnou právní zásadu, která došla výrazu také v předpisech o. z. o., že zavinění jakožto moment skutkový má prokázati ten, kdo z něho dovozuje pro sebe nárok, plynulo by z této zásady ovšem, že úřad jest zavázán ex offio opatřiti skutkový podklad pro vyřešení otázky zavinění, kdyby sám uplatňoval proti straně nějaký nárok. V daném případě však naopak uplatňuje st-l nárok proti úřadu. Ježto nárok ten jest podmíněn včasným složením odborné zkoušky, jest ovšem věcí st-lovou, nesplnil-li tuto zákonnou podmínku, aby prokázal, že její nesplnění nezavinil, ale nemůže požadovati, aby úřad ex offio zjišťoval skutkový podklad pro jeho obranu. Kdyby vůbec mohlo býti použito analogie soukr. práva, nerozhodovaly by tu st-lem citované předpisy, nýbrž spíše § 1298 o. z. o., dle něhož ten, kdo tvrdí, že mu ve splnění smluvního nebo zákonného závazku bylo zabráněno bez jeho viny, musí nedostatek zavinění sám dokázati.

Nelze proto přisvědčiti stížnosti, že bylo věcí úřadu, aby dokázal, že st-l zavinil opožděný výkon zkoušky. Tím padají ovšem i veškeré námitky, jež stížnost opírá o nesprávnou premisu, že břímě průvodní případu úřadu.

Zbývá zabývati se otázkou, stížností relevovanou, zda úřad správně hodnotil skutečnosti, jež st-l na omluvu opožděného výkonu zkoušky v řízení uváděl. — — — — —

Č. 7717.

Učitelstvo (Slovensko): I. Paritní zákon č. 274/19 neplatí pro učitelstvo církevních škol na Slov. — II. Nárok na drahotní výpomoci podle vl. nař. č. 225/20 a 380/21 má učitel — za určitých předpokladů — jen vůči státu, nikoliv proti vydržovateli školy, a také vydržovatel školy nemá nároku toho vůči státu.

(Nález ze dne 29. ledna 1929 č. 1685.)

V ě c: Aurelie B. v Č. (adv. Dr. Frt. Čerovský z Prahy) proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o požitky.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á j a k o b e z d ů v o d n á.

D ů v o d y: Podle vokátoru z 10. července 1921, stvrzeného biskupským úřadem v Nitře, byla Aurelie B. dne 10. července 1921 zvolena za učitelku řím.-kat. ludové školy v H. s těmito požitky: »1. byt 400 Kč,